

Megteremtett nyugalom...

„Fekszik a Holt-Dunához közel, e nagy folyóvíznek szeglet-forma fordulásánál, mely miatt Dunaszegnek nevezik.” Így eredeztetik az alsó-szigetközi település, a mintegy kétezer lelket számláló Dunaszeg elnevezését, amely egy idő óta a Győr környéki agglomeráció egyik peremrészét képezi.

A Szigetköz hatalmas, kavics hor-dalékkúpján megüledett réti-öntés-talaj jó feltételeket biztosít a szántó-földi növénytermesztés és állattartás számára, amit az itt élő emberek jól ki is használtak az idők során. A Duna váratlan – és az itt élő őslakók szá-mára máig érthetetlen – elterelése, víz-hozamának drasztikus lecsökkentése azonban alaposan megváltoztatta a víz-gazdálkodási viszonyokat, és jelentős károkat okozott az itt gazdálkodóknak. Újra kellett gondolni a gazdálkodás egészét, és alkalmazkodni a megvál-tozott ökológiai környezethez. Mára ez többé-kevésbé sikerült – mondja a Dunaszeg székhellyel működő Sziget-közi Mezőgazdasági Szövetkezet el-nöke, **Pék László** (57), aki immár 33. éve indítja el legjobb tudása szerint – a hosszú átalakulási folyamatokon átment és mára 600 ha területet mű-velő, állattenyésztés nélküli gazdaság-ban – a három ipari növényre alapozott szántóföldi vegetációt, a nyereséges termesztés reményében...

Nagycsaládban nőtt fel

Pék László a szintén alsó-szigetközi, szomszédos faluban, Kunszigeten szü-letett, ahol a nagyszülők, szülők, test-vérek alkotta nagycsaládban, szeretet-ben nevelkedett. Olyan környezetben, ahol a munka nemes értelmet kapott, és amiből felnőtt és gyerek egyaránt kivette a részét.

Nagyszülei és a család foglalkozott háztáji gazdálkodással, részes mű-veléssel és persze állatokkal is. Nem derogált senkinek a munka, annál is inkább, mert mindenkinek adódott testhezálló elfoglaltság. Ennek elle-nére az általános iskola befejezése után mégsem mezőgazdasági profilú iskolában, hanem a jó nevű győri Ré-vai Miklós gimnáziumban kezdte meg középiskolai tanulmányait a fiatal Pék László, ahol azonban a sok jó képessé-gű gyerek között hamar beigazította a „falusi gyereket” az egyik szókimondó tanára, amikor a pályára állást firtat-ták. Jelesül, úgy fogalmazott – miután az orvosi, mérnöki és egyéb hivatáso-kat „kiosztotta” –, hogy „te fiam, meg

jó leszel agronómusnak”. Persze, nem feltétlenül ezért – sokkal inkább a vi-déki életforma, a természet és a mező-gazdasági munka iránt érzett elhiva-tottság miatt –, de az agrártudományi egyetemen folytatta tanulmányait, Mosonmagyaróváron. Aztán amikor a gyakornoki idő következett, akkor ki-

Pék László

derült, hogy a kunszigeti szövetkezet-ben – ahol nyaranta rendszeresen dol-gozott is –, a szülőfalujában nem volt hely, ezért a szomszédos Dunaszegre jelentkezett be, az „Egyesült” tsz-hez, ahol viszont szívesen fogadták. Akkor még nem is sejtette, hogy ez a döntés egy életre meghatározza majd a szak-mai életútját...

A munka megkezdődött

Agrármérnöki diplomával a kezében – és nem mellékesen már fiatal házas-emberként – kötelességszerűen kezd-te meg a munkát Dunaszegen, ahova tanulmányi és annak folyamodványá-ként munkaszerződése kötötte. Állat-tenyésztési feladatot kapott, mégpedig nem akármilyen állatlétszám mellett. A három falut átfogó szövetkezetben 2500 szarvasmarha, 200 kocás sertés-telep hizlaldával és hatalmas brojlerte-lep – hat turnusban egyenként 72000

csirke hízott – is működött. Amellett, hogy a törzskönyvezési és napi opera-tív feladatokat kellett végeznie – konk-rétan végigjárni az összes telepet, és felmérni a gondokat, az állatorvos érkezéséig – az állattenyésztésben, a növénytermesztési munkacsúcsokban is besegített. Halkan jegyzi meg Pék László, hogy természetesen odahaza is foglalkozott akkor még háztájival, ezért aztán alaposan betelt progra-mokkal minden egyes napja.

Színes és tartalmas időszak volt ez, szusszanásnyi szünet is alig volt a na-pok egymásutániségában. Az akkor még Dunaszegi „Egyesült” tsz nevet viselő nagygazdaságban aztán, szor-galmát és szakmai munkáját elismer-ve, először 1986-ban termelésirányító főmezőgazdásznak választották, majd 1989-ben az elnöki székre is alkalmas-nak jelölte és meg is szavazta a 170 fős tagság. Persze, ekkor már a rendszer-váltás szele elérte a mezőgazdaságot is, és sejteni lehetett, hogy reform-folyamatok és átalakulások sora veszi kezdetét. Talán éppen ezért bízta a tagság a szövetkezet sorsát egy fiatal, agilis szakemberre, amely időszak az-tán sem szakmai, sem pedagógiai, sem közéleti, de még társadalompolitikai szempontból sem volt sétagalopp...

Szétválás és újraindítás

A rendszerváltást követő időszak-ban országszerte megindult a birtok-rendezési procedúra, ami Dunaszegen sem volt másképpen. A tagság – ér-dekeltségtől függően – ragaszkodott a települések szerinti szétváláshoz és a szövetkezeti vagyonszétosztáshoz. Ez meg is történt, sajátosan alakuló rendezőelvek szerint – ami nem ke-vés vitát, veszekedést váltott ki –, és aminek összegzésképpen ennyi idő távlatából megállapítható, hogy egyik szétváló fél sem járt jól, hiszen az inf-rastruktúrát és a termelési folyamat-o-kat mindenütt újra kellett építeni és működésbe hozni. Egyszerűen mindhárom különváló kisgazdaság szegényen indult neki a jövőnek...

Emellett számos szövetkezeti tag kivált, a vagyontól kivitte a részét, és

saját vállalkozásba kezdett. A földterületek pedig a települések közigazgatási határaihoz igazítva maradtak a szétváló és megalakuló gazdaságoknál.

A Szigetközi Szövetkezet néven újjáalakult Dunaszeg így mintegy 600-650 ha földterület, szántó, bérleti/földhasználati jogát szerezte meg, és sikerült is a mai napig a földbérleteket ezen a szinten megtartani. Persze, a termőföld és az időközben egyre terhesebbé váló állattenyésztési tevékenység miatt a gazdaság „eltartóképesége” alaposan lecsökkent.

Pék László – mint újraválasztott, pozíciójában megerősített elnök – szembesült ezzel a hatalmas gonddal. Egyre jobban beigazolódott, hogy a sertéstartás és a hízómarha is egyre több pénzt emésztett fel a növénytermesztés változó nyereségéből, ezért meg kellett hozni egy idő után a fájdalmas döntést. Lassú következetességgel, de teljes egészében fel kellett számolni az állattenyésztést, ugyanakkor egyidejűleg a foglalkoztatott emberek sorsáról is gondoskodni kellett. Nem kis fejtörés és belső vívódás árán mindez 2000-ig sikerült – mondja Pék László, és hozzáteszi, hogy a sok álmatlan éjszaka miatt nem is szívesen emlékszik vissza erre az időszakra. Az őrlődés, az idegharc nem múlik el nyomtalanul az ember életében, hiszen a szervezet egy idő után aligha tudja tolerálni ezeket a nemkívánatos stresszhatásokat. A munka megszűnése ugyanis sokak számára szinte „forradalmi helyzetet” teremtett, és többen a szövetkezet teljes felszámolását szerették volna. A józan többség azonban mégis a folytatás mel-

A téli nyugalomban lévő telephely, ahol ilyenkor áll a munka, semmi mozgás nincs

lett döntött, ami az elbocsátottaknak végkielégítést jelentett, a maradóknak pedig kemény és következetes munkát és a reményt...

Konzolidált környezetben

Hosszú évekre volt szükség, amíg a szövetkezet mai viszonyai kialakultak, mert voltak átfedések, illetve a határozat betűjét felülírta az emberi sorsok feletti aggodás. Tolerancia övezte a nyugdíj előtt állók sorsát, és a lassú kifizetés jellemezte a munkaerő-gazdálkodást, úgy, hogy felvétel egyáltalán nem volt.

Mára sikeresen letisztult a 600 ha műveléséhez és adminisztrációs háttéréhez szükséges létszám, és összesen

7 ember látja el a feladatokat, kiegészülve a munkacsúcsokban alkalmi munkára néhány hétre besegítő nyugdíjas tagokkal. Természetesen ehhez a gépesítés felülvizsgálata és korszerűsítése vált szükségessé.

A növénytermesztés az elmúlt 5-6 évben megerősödött, és a nyereséges termelés tette lehetővé a gépesítés szorgalmazását. A klasszikus vetésforgót már aligha lehet visszahozni, de a búza–kukorica–szója hármásával ideális-közeli szántóföldi növénytermesztést már lehet folytatni.

Pék László több mint 30 év gyakorlat után jutott el addig, hogy minden tekintetben a maga ura, ami a szakmaiságot illeti. Legjobb belátása és szakmai tudása alapján úgy cselekedhet, hogy nem bírálja felül a döntését senki. Ez persze felelősséggel is jár, hiszen elszámolással tartozik a zömmel már nyugdíjas tagság tulajdonában lévő szövetkezet és önmaga felé is. Mégis nagyon jól érzi magát, hiszen elnök, fő- és beosztott mezőgazdász egy személyben, aki a vezetői kötelezettsége mellett gyakorolhatja szeretett hivatását. Ki gondolta volna, hogy ennyi év után ezt ilyen formában megteheti? – Nos, aligha hitte volna el, ha ezt 10-15 éve valaki a szemébe mondja.

Persze mindennek ára volt, hiszen nem múlt el nyomtalanul Pék László életében ez a néhány, idegileg túlterhelt év. Átmenetileg adózni kellett az egészségével is emiatt, de szerencsé-

A klasszikus vetésforgót már aligha lehet visszahozni, de a búza–kukorica–szója hármásával ideális-közeli szántóföldi növénytermesztést lehet folytatni

(folytatás a 72. oldalon)

(folytatás a 70. oldalról)

sen túljutott a nagyon nehéz időszakon, és megvilágosodott előtte, hogy óriási önmérsékletre és a tempó okos visszafogására van szükség – amire a jelenlegi gazdálkodási körülmények már alkalmasak...

Szövetkezeti formában

Pék László soha nem gondolkodott azon, hogyan lehetne saját tulajdonba kimenteni valamit is a közösből. Nem vásárolt földeket, nem fogott a közös mellett külön gazdálkodásba, mert a felfogása szerint párhuzamosan a kettőt nem lehet felelősen és tisztességesen végezni.

A szövetkezet nehéz időszakát „levezényelve” mára sokkal nyugodtabban és szakmai alaposággal folyhat a munka, aminek jönnek is az eredményei. Ennek hozadéka, hogy a szövetkezet nem tartozik senkinek; minden hónapban pontosan tud fizetni; nincsenek likviditási gondok, és tud fejleszteni, ami elsősorban a gépberuházásokat érinti. A legfontosabb azonban az, hogy a szakmára lehet összpontosítani, és nincsenek olyan anomáliák, ami ezt akadályozza. A szövetkezeti vagyont pedig a 32 tagra van nevesítve, és arányosan van elosztva.

A rendszer tehát hosszú és kemény munka árán „beállt” és működik – mondja az elnök –, aki addig szeretne dolgozni, ameddig az egészsége engedi. Úgy fogalmaz, hogy most, amikor már „tisztá a víz”, akkor nagyon jó és élvezetes dolgozni, élni a természeti környezet, a termőföldek nyújtotta lehetőségekkel. Büszke arra, hogy nem engedett a „szirénhangoknak”, a kísértésnek, és minden erejével, mindenáron egybetartotta a szövetkezetet.

Örömgazdálkodás – szakmai alapon

A jelenlegi 600-650 ha közötti művelt terület a klasszikus vetésforgó alkalmazására nem kínál alkalmat. Ma a piac diktálta lehetőségek közül kell választani, és az így kiválasztott növények között kell harmóniát keresni. A földpiac nagyon erősen „beindult”, ami találkozott a vidéki emberek elszegényedéséből eredő, újra és újra jelentkező kínálattal. Éppen ezért a szövetkezet igyekszik a föld-

A 25 cm-es hópaplan fedte búzavetéseket szívesen látogatnak az őzek a ködös, nyirkos hidegben

bérleteket megújítani, a bérleti díjakat „karbantartani”, hiszen a termőföld a szövetkezet működésének az alapja, a legfontosabb termelőeszköz. Mivel e tekintetben sikerült relatív biztonságot teremteni, így nyugodt gazdálkodás folyhat.

Az őszi búza és a kukorica piaca az elmúlt években bízhatóan alakult, és a két ipari növény figyelmes természetével tisztességes nyereséget lehet elérni. Van értelme a technológiai finomhangolásoknak, és így a ráfordítások függvényében realizálható többlethozamok garantálják a nyereséget.

A szója pedig egy igazi mentőnövény, ami segíti a vetésváltás szakszerűségét megteremteni, jelentős nyereséget hoz, és tápanyag-visszapótlásban is komoly hasznot hajt az őszi búza számára. A klimatikus viszonyok változása mindenképpen indokolja a természetét, és ezt Dunaszegen már közel két évtizede felismerték – mondja Pék László –, aki a fehérjenövény nagy ismerője, és aligha tudná már kihagyni a vetésszerkezetből. A növény sikere érdekében foglalkozik a fajták saját összehasonlító kísérleteivel, és igyekszik kiválasztani tenyészidőben, természetben a legjobban alkalmazkodókat. Ez már valóban a szakmai munka finomítása, és szerencsére ma már erre is jut idő.

Nyugalomban

Pék László Dunaszeg csendes részén, erdő közelében él, közigazgatási végzettséggel rendelkező – a NAV állományában dolgozó – feleségével,

Erzsébet asszonnyal, nagy egyetértésben, békében. Takaros és tekintélyes kerttel rendelkező portájukon fenyőültetvény díszlik, ami munkát is ad ugyan, de látványa végtelen nyugalmat sugall, és szimbolizálja az életerőt, az állandóságot, a hosszú életet és talán még a halhatatlanságot is.

Pék László számára a legnagyobb megnyugvás, hogy azt folytathatja – igaz, egy nagyon küzdelmes, embert próbáló időszak után –, amit tanult, amihez ért, amit nagyon szeret. A szövetkezeti formát nagyon tiszteli, tudja, hogy amit tesz, azt nemcsak önmagáért, hanem a szövetkezeti közösségért teszi, és bízik abban, hogy ma már a tagság is így látja ezt. Munkájához folyamatosan nagy támogatást kapott és kap ma is a feleségétől. Ez nagyon fontos segítség, ami nélkül aligha lenne ez a küzdelmes életpálya teljes.

Amikor még több szabadidő állt rendelkezésére, és egészsége is jobban engedte, kedvelte a vadászatot; természetesen vadásztársasági tagsággal. Ma már csak magányos vadászként izlelgeti, élvezi a természetet, pihenteti tekintetét az apró- vagy éppen nagyvadak csodálatos, méltóságteljes mozgásán. Természetesen mindezt már inkább a visszakapott egészségének védelme, megóvása érdekében teszi, mint ahogyan a fürdőlátogatások célja is ez.

Szeretné még ebben a mostani, nyugodtabb közigazgatási és termelési környezetben kamatoztatni tudását, a szövetkezeti közösség és saját maga javára is...

Nagy Zoltán